

ሒሳብ

የተማሪ መጽሐፍ

3ኛ ክፍል

አዘጋጅ:-

የሱፊ ደሻው

አርታኪስት:-

ገብረየስ ኃይለገብርኤል
ባይሳ ሰርቤሳ

ገምጋሚዎች:-

ዳኛው አስማረ
ክፍሌ ደስማ

ኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
ትምህርት ሚኒስቴር

AL GHURAIR
PRINTING AND PUBLISHING LLC

ምስጋና

የዚህ መጽሐፍ ዲዛይን ህትመትና ስርጭት ማከናወኛ ገንዘብ የተገኘው በአጠቃላይ የትምህርት ጥራት ማሻሻያ ንግድ (GEQIP) አማካኝነት ነው። የንግድ ጥያቄ ዋና ዓላማ በአገሪቱ በሚገኙ የመንግስት ትምህርት ቤቶች ከ1ኛ-12ኛ ክፍሎች የሚሰጠውን የትምህርት ጥራት ማሻሻል ነው።

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግስት ለGEQIP የዋለውን ገንዘብ ያገኘው በብድር/በእርዳታ ሲሆን ብድሩን/ እርዳታውን የሰጡት ዓለምአቀፍ የልማት ማህበራት (IDA)፣ ፋስት ትራክ ኢንቬትቭ ካታሊቲክ ፈንድ (FTI CF) እና ሌሎችም የልማት አጋሮች ማለት የፊንላንድ፣ የኢጣሊያ የልማት ማህበር፣ የኔዘርላንድስ የታላቋ ብሪታኒያ የእርዳታ ድርጅት አለምአቀፍ የልማት ዋና ክፍል (DFID) ናቸው።

ሁሉንም በዝርዝር መጥቀስ የማይቻል በርካታ ግለሰቦችና ድርጅቶች ይህ የተማሪ መጽሀፍና የመምህር መምሪያ እውን እንዲሆኑ ያልተቆጠበ ድጋፍቸውን ሰጥተዋል። በዚህም ትምህርት ሚኒስቴር ምስጋናውን ያቀርባል።

© በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የትምህርት ሚኒስቴር

1ኛ እትም፣ 2004 ዓ.ም

ISBN 978-99944-2-225-8

የአል-ጉሬር አታሚና አሳታሚ ድርጅት

የፖ.ሲ.ቁጥር 5613

ዱባይ፣

የተባበሩት የአረብ ኤሚራት

ከኩራዝ ኢንተርናሽናል አሳታሚ ኃ/የተ/የግ/ማህበር

የፖ.ሲ.ቁጥር 100767

አዲስ አበባ

ኢትዮጵያ

ጋር በመተባበር ይህን መጽሐፍ ለኢ.ፌ.ዴ.ሪ የትምህርት ሚኒስቴር አዘጋጅተው አትመው፣ አሰራጭተዋል።

ሁሉም የህትመት መብቶች ተከብረዋል።

የዚህን መጽሐፍ ክፍል በተለያዩ መሳሪያዎች ያለባለቤቱ የቅድሚያ ፈቃድ እንደገና ማሳተም፣ ማሰራጨት፣ ማከማቸትና መልሶ መጠቀም እንደማይቻል የኢ.ፌ.ዴ.ሪ የፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ አዋጅ ቁጥር 410/2004 የኮፒራይትና የተዛማጅ መብቶች ጥበቃ አዋጅ 10ኛ አመት ቁጥር 55 አዲስ አበባ ጁላይ 19, 2004 ይከለክላል።

የስዕሎችን የኮፒ ራይት መብቶች ለማክበር በተቻለን መጠን የሚፈለግብንን ጥረት ሁሉ አድርገናል። ሳናውቅ በስህተት ሳንጠቅሳቸው የተዘለሉ ካሉ በቅድሚያ ይቅርታ እየጠየቅን በሚቀጥሉት ህትመቶች አስፈላጊውን እውቅና እንደምንሰጥ ለመግለጽ እንወዳለን።

ምዕራፍ 1:- እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችና ቅደም ተከተላቸው

- 1.1 እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች ክለሳ 1
- 1.2 እስከ 1000 ባሉ ሙሉ ቁጥሮች የማስላት ክለሳ 6
- 1.3 የ100 እና የ1000 ብዜቶች እስከ 10,000 ባሉ ሙሉ ቁጥሮች 14
- 1.4 እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች 16
- 1.5 እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማወዳደርና በቅደም ተከተል ማስቀመጥ 19
- የምዕራፍ አንድ ማጠቃለያ 24
- የማጠቃለያ መልመጃ 25

ምዕራፍ 2:- ልኬት

- 2.1 ርዝመትን በሚሊ ሜትር፣ በሳንቲ ሜትር፣ በሜትር እና በኪሎ ሜትር መለካት 26
- 2.2 ይዘትን በሚሊ ሊትር /ሚ.ሊ/ እና በሊትር /ሊ/ መለካት 32
- 2.3 ክብደትን በግራም (ግ)፣ በኪሎ ግራም (ኪ.ግ) እና በኩንታል መለካት 35
- የምዕራፍ ሁለት ማጠቃለያ 37
- የማጠቃለያ መልመጃ 38

ምዕራፍ 3:- ክፍልፋዮች

- 3.1 የሙሉ ነገር 3 ክፍልፋዮች ክለሳ 40
- 3.2 ከ $\frac{1}{2}$ እስከ $\frac{1}{10}$ ያሉ አሀዳዊ ክፍልፋዮች 41
- 3.3 የሙሉ ቁጥሮች ግማሽ እና ሩብ 44
- 3.4 ቀላል ክፍልፋዮችን ማወዳደር 46
- የምዕራፍ ሦስት ማጠቃለያ 48
- የማጠቃለያ መልመጃ 48

ምዕራፍ 4:- እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መደመርና መቀነስ

- 4.1 እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መደመር 51
- 4.2 እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መቀነስ 58
- 4.3 መደመርና መቀነስ የያዙ የቃላት ኘሮብሌሞች 65
- የምዕራፍ አራት ማጠቃለያ 68
- የማጠቃለያ መልመጃ 68

ምዕራፍ 5:- እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማባዛትና ማካፈል

- 5.1 የ100 ብዜት የሆኑ ሙሉ ቁጥሮችን በባለ 1 ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች ማባዛት 70
- 5.2 የ1000 ብዜት ሙሉ ቁጥሮችን በባለ 1 ሆሄ ሙሉ ቁጥር ማባዛት 72

5.3 የማባዛት ውጤታቸው ከ10,000 ያልበለጡ የሙሉ ቁጥሮችና የባለ 1 ሆሜ ቁጥሮች ብዛት	73
5.4 እስከ 10,000 ያሉ የ10 እና የ100 ብዙቶችን በባለ 1 ሆሜ ቁጥሮችና በ10 ማካፈል	80
5.5 እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በባለ 1 ሆሜ ቁጥሮች እና በ10 በቀሪና ያለቀሪ ማካፈል	83
የምዕራፍ አምስት ማጠቃለያ	87
የማጠቃለያ መልመጃ	88
ምዕራፍ 6:- መስመሮችና ቀላል ምስሎች	
6.1 ተቋራጭ፣ ትይዩና ቀጤነክ ተቋራጭ መስመሮች	90
6.2 ተቋራጭ፣ ትይዩና ቀጤነክ ተቋራጭ መስመሮችን መሳል	92
6.3 ሬክታንግል፣ ካራ፣ ፖሊጎንግራምና ትራፒዚዮም	95
6.4 ክብ	98
የምዕራፍ ስድስት ማጠቃለያ	100
የማጠቃለያ መልመጃ	101
ምዕራፍ 7:- ገንዘብ	
7.1 የገንዘብ ኖቶችን መዘርዘር (መቀየር)	102
7.2 የኢትዮጵያን የገንዘብ ምንዛሪ የያዙ የቃላት ኘሮብሌሞች	105
የምዕራፍ ስባት ማጠቃለያ	106
የማጠቃለያ መልመጃ	107
ምዕራፍ 8:- ጊዜ	
8.1 የሰዓት አነባበብ	108
8.2 ሠዓትና ደቂቃ	110
8.3 ቀን፣ ሳምንት፣ ወርና አመት	112
8.4 ቀላል የቀን መቁጠሪያ	114
የምዕራፍ ስምንት ማጠቃለያ	115
የማጠቃለያ መልመጃ	115
ምዕራፍ 9:- መረጃ አያያዝ	
9.1 ቀላል የምስል ግራፎች	117
9.2 ግራፎችን መተርጉም	119
የምዕራፍ ዘጠኝ ማጠቃለያ	121
የማጠቃለያ መልመጃ	121